

av jarnbreytarflutninginum um veturin. Um so er, at flutningurin kemur at vera eftir vegi, ja, so kemur hesin flutningur at vera út fyri somu vandum, sum allar annar flutningur eftir vegi við stórum fylgjum fyri umhvørvið, um vanlukkan skuldi hent. Í hesum sambandi hevur nógur dentur verið lagdur á kontainararnar og teirra konstruktión. Myndugleikarnir vilja vera við, at hesir kontainarar kunnu tola allar hugsandi vanlukkur, ið kunnu koma fyri á sjógv og landi, meðan tey, sum gera atfinningar, sjálsagt fara fram, at einki mannaverk er so væl gjørt, at tað ikki kann vera fyri óhappi. Í hesum sambandi verður eisini vist á, at tað ber til at fáa at vita, hvussu nógv teir veruleikanum tola. Afturat hesum kemur so vandin við yvirgangsatsóknun.

Sum frammanundan nevnt verður ætlanin at flyta plutoniumið burtur frá Dounreay í flogfórum. Undir almennu viðgerðini varð vist á, at vandin fyri eini flogvanlukku við plutoniumi frá Dounreay umborð ikki eigur at undirmetast. Í hesum sambandi verður serliga vist á, at flogfórin verða at flúgva ígjøgnum ókið, sum bretska hervaldið nýtir sum venjingaróki. Atfinningarnar í hesum sambandi ganga upp á, at myndugleikarnir ikki hava kalkuleað við møguleikanum av einum samanstoysti millum eitt hernaðarflogfar við bumbum umborð og eitt flutningsflogfar við plutonium umborð og at almenningurin sostatt ikki veit, um kontainararnir, sum innihalda plutonium, kunnu standa ímóti einari tilikari vanlukku.

Niðurstøðan av spurninginum um flutning til Dounreay er sostatt sambært tey, sum gera atfinningar, at sjálvur flutnings-spurningurin er eitt ógvu-

liga álvarsamt vandamál í øllum hesum samanhangi.

Trygðin

Allur trygdarspurningurin í samband við ætlaða EDRP-verkið er framvegis rættiliga ógreiddur. Høvuðsivn snýr seg um sjálva byggiætlanina, og kemst hetta av, at talan er um eitt skitsuprojekt, ið menn hava at taka støðu til. EDRP er enn ikki detailprojekterað, og hetta ger, at tey, sum eru í va um trygdina, halda seg ikki kunna taka endaliga støðu út frá einum skitsuprojekti. Byggiharrin visir á, at hann bert søkir um eitt prinsipielt byggiloyvi, og at øll trygdarviðurskiptini vera í lagi, tá ið fyribils byggiloyvi er givið, og víðari forir byggiharrin (UKAEA) fram, at ikki ber til at útarbeida nágreinligar trygdarskipanir, fyrr enn undir detailprojekteringini. Tá ið detailprojekteringin verður sett í verk, verður hon gjørd eftir teimum krøvum og treytum, sum kjarnorkumyndugleikarnir og teir myndugleikar, ið hava eftirlit við trygdini á kjarnorkuverkum, seta. Hinvegin bendir alt á, at tá ið detailprojektið er liðugt, verður hetta ikki undirlagt nakra almenna kanning, heldur ikki trygdarviðurskiptini, soleiðis sum skitsuprojektið hevur verið fyri almennari kanning, tí sokallaða Public Inquiry. Tað, sum almenningurin hevur havt at halda seg til, er ein frageiðing, ið kallast Environmental Impact Assessment. Hetta er ein almenn frageiðing um avirkanina á umhvørvið av einum møguligum endurvinningsverki í Dounreay. Henda almenna frageiðing hevur verið fyri nógvum atfinningum, og høvuðsatfinningin er tann, at hon ikki víðger fylgjurnar av einari veruligari kjarnorkuvanlukku á tí nýggja verki-

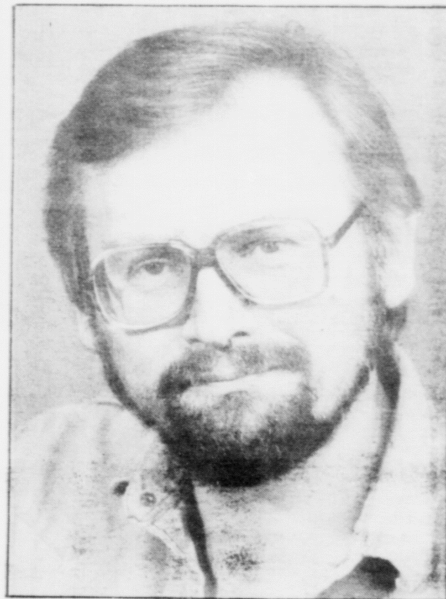
num, og tær fylgjurnar, ið ein tilik vanlukka kann hava fyri umhvørvi og fólk. Til tess at beta um hetta hava The Joint Islands Councils, t.v.s. ráðini fyri Orkney, Shetland og Hebridurnar útvegað sær eina óhefta meting, har mett verður um fylgjurnar av einum óhappi. Tað óhapp, sum roknað hevur verið við, er ein leki í einum av teimum tangunum, sum goyma hágeislavirkin evni. Roknað verður við í kalkulationunum, at 0,1% av innihaldinum í einum av hesum tangum lekur út. Við veðurlikindunum verður roknað við umstøðum, sum vildu ført eitt geisla virkið skýggi út yvir Orknoyggjarnar og Shetland. Úrslitið av hesum metingum visti, at fólk og fæ og umhvørvið yvirhøvur høvdu verið fyri álvarssomum skaða. Eisini visti kanningin, at tað hevði verið trupult at flutt fólk ið oyggjunum burtur undir hesum vandamiklu umstøðunum. Herumframt visti kanningin, at trupult hevði verið at

finjið hjálp fram til oyggjarnar.

Í samband við trygdina verður ofta vist til kjarnorkustøðina Sellafield, ið virkar á nakað sama hátt sum tað komandi Dounreay-verkið, og sum er eitt stórt kjarnorkuverk. Sum kunnugt hava sera nógv óhapp verið á Sellafield. Menn vilja vera við, at yvir 300 óhapp hava verið í 30 ár. Mest álvarsama óhappið var eldurin í 1957, tá fleiri fólk lótu liv, og tá ið ógvuliga álvarsamar umhvørvisdálkingar fóru fram, onnur dálking frá Sellafield er útleiðingin av lágggeislavirknum spillvatni í Írka Havið, nakað sum hevur givið írska havinum ógvuliga ringt udmøli millum eitt nú fiskakeyparar.

Viðvíkjandi verandi Dounreay-verkinum er tað ójávnt, sum upplýst verður um óhapp. Vanliga fatanin millum manna í Bretlandi hevur verið, at fá óhapp yvirhøvur hava verið á Dounreay-verkinum, men í samband við áðurnevndu almennu kanning (Public Inquiry)

Tá altjóða ráðstevnan um Dounreay varð hildin í Hetlandi í fjør, nýttu lögmaður og konan Sólva eisini høvið at vitja hjá borgarstjóranum í Lervik

Jóannes Dalsgaard, formaður í umhvørvisnevnd lögtingsins, hevur lagt nógva orku í tað stóra kanningararbeiðið um Dounreay, sum nú fylgiggur og er meira enn 1000 blaðsíður

varð vist á smærri lekar og smærri óhapp í tí tíðni. Dounreay-verkið hevur verið til. Tað finst einki samlað yvirliit yvir lekar og óhapp á Dounreay, og tí er tað trupult at siga nakað vist um, hvat ið veruliga er farið fram og hvat ið veruliga hevur verið av óhappum hesi seinnu árin. Tó er eitt yvirliit yvir smærri óhapp «incidents» í tíðni 1977-82 í skjalatilfarinum hjá nevndini, men hetta sigur einki um, hvat slag av óhappum, talan hevur

verið um. Tó stendur fast, at einki stórt álvarsamt óhapp hevur verið.

Fra ráðstevnuni í Hetlandi í fjør um Dounreay. Oli Jacobsen, formaður í Fiskimannafelagnum, og Atli Dam, lögmaður, her saman við øðrum luttakurum

